

Rolnummers 2172, 2173, 2178, 2195
en 2217

Arrest nr. 106/2002
van 26 juni 2002

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vragen betreffende de artikelen 20, 27 en 43 van de wet van 25 mei 2000 tot instelling van de vrijwillige arbeidsregeling van de vierdagenweek en de regeling van de halftijdse vervroegde uitstap voor sommige militairen en tot wijziging van het statuut van de militairen met het oog op de instelling van de tijdelijke ambtsontheffing wegens loopbaanonderbreking, gesteld door de Raad van State.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en A. Arts, en de rechters L. François, L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Moerman en E. Derycke, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vragen*

a. Bij elk van de arresten nrs. 94.888, 94.886 en 94.887 van 24 april 2001 in zake respectievelijk P. Dufrane, C. Derese en P. Dufrane tegen de Belgische Staat, waarvan de expedities ter griffie van het Arbitragehof zijn ingekomen op 10 en 15 mei 2001, heeft de Raad van State de volgende prejudiciële vragen gesteld :

« 1. Miskennen de woorden 'met uitzondering van de officier-geneesheer, de officier-apotheker, de officier-tandarts en de officier-dierenarts', zoals opgenomen in artikel 20, § 1, tweede lid [lees : eerste lid], en artikel 43 van de wet van 25 mei 2000 'tot instelling van de vrijwillige arbeidsregeling van de vierdagenweek en de regeling van de halftijdse vervroegde uitstap voor sommige militairen en tot wijziging van het statuut van de militairen met het oog op de instelling van de tijdelijke ambtsontheffing wegens loopbaanonderbreking', de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, afzonderlijk genomen en in samenhang gelezen met de artikelen 12, 23 en 160 van de Grondwet en het algemeen beginsel van de rechtszekerheid en het beginsel van het verbod van terugwerkende kracht ?

2. Miskennen de artikelen 20, § 2, en 27 van de wet van 25 mei 2000 'tot instelling van de vrijwillige arbeidsregeling van de vierdagenweek en de regeling van de halftijdse vervroegde uitstap voor sommige militairen en tot wijziging van het statuut van de militairen met het oog op de instelling van de tijdelijke ambtsontheffing wegens loopbaanonderbreking' de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, afzonderlijk genomen en in samenhang gelezen met de artikelen 12, 23, 108 en 182 van de Grondwet en het algemene beginsel van de rechtszekerheid, doordat zij de Minister van Landsverdediging ertoe in staat stellen volgens zijn eigen criteria een aanvraag tot tijdelijke ambtsontheffing om persoonlijke redenen (tijdelijke regeling) te verwerpen die te geleger tijd werd ingediend overeenkomstig artikel 20, § 3, van de wet van 25 mei 2000 (vroeger het koninklijk besluit (III) van 24 juli 1997) door een beroepsofficier, terwijl

die officier beantwoordt aan de voorwaarden van artikel 20, § 1, eerste lid, van het koninklijk besluit (III) van 24 juli 1997 en de uitsluiting bedoeld in artikel 20, § 1, tweede lid, werd vernietigd bij het arrest nr. 52/99 van 26 mei 1999,

die officier voldoet aan de voorwaarden voor ontslag zoals bepaald door de Minister van Landsverdediging, op grond van de artikelen 15, 15*bis* en 21 van de wet van 1 maart 1958 betreffende het statuut der beroepsofficieren van de land-, de lucht-, de zeemacht en de medische dienst en het die officier dan ook vrijstaat ontslag te nemen,

de beroepsofficieren beschikken over een recht op het verkrijgen van de andere maatregelen van vrijwillige afvloeiing - namelijk de vrijwillige disponibiliteit, de regeling van halftijdse vervroegde uitstap en de vrijwillige regeling van de vierdagenweek - voor zover zij voldoen aan de criteria bepaald in de koninklijke besluiten (I), (II) en (III) van 24 juli 1997, bekrachtigd bij de wet van 12 december 1997 en geregulariseerd bij de wet van 25 mei 2000 of, in voorkomend geval, door de Koning ? »

Die zaken zijn ingeschreven onder de nummers 2172, 2173 en 2178 van de rol van het Hof.

b. Bij arrest nr. 95.621 van 18 mei 2001 in zake P. de Poortere tegen de Belgische Staat, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 7 juni 2001, heeft de Raad van State de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Miskennen de artikelen 20, § 1, tweede lid, en 43, alsook de woorden 'met uitzondering van de officier-geneesheer, de officier-apotheker, de officier-tandarts en de officier-dierenarts', zoals opgenomen in artikel 20, § 1, eerste lid, van de wet van 25 mei 2000 'tot instelling van de vrijwillige arbeidsregeling van de vierdagenweek en de regeling van de halftijdse vervroegde uitstap voor sommige militairen en tot wijziging van het statuut van de militairen met het oog op de instelling van de tijdelijke ambtsontheffing wegens loopbaanonderbreking', de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, afzonderlijk genomen en in samenhang gelezen met de artikelen 12, 23, 142 en 160 van de Grondwet, het algemeen beginsel van de rechtszekerheid en het algemeen beginsel van het verbod van terugwerkende kracht ? »

Die zaak is ingeschreven onder nummer 2195 van de rol van het Hof.

c. Bij arrest nr. 96.598 van 19 juni 2001 in zake T. Closson tegen de Belgische Staat, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 5 juli 2001, heeft de Raad van State de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Miskennen de woorden 'met uitzondering van de officier-geneesheer, de officier-apotheker, de officier-tandarts en de officier-dierenarts', zoals opgenomen in artikel 20, § 1, eerste lid, artikel 20, § 1, tweede lid, en artikel 43 van de wet van 25 mei 2000 'tot instelling van de vrijwillige arbeidsregeling van de vierdagenweek en de regeling van de halftijdse vervroegde uitstap voor sommige militairen en tot wijziging van het statuut van de militairen met het oog op de instelling van de tijdelijke ambtsontheffing wegens loopbaanonderbreking', de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, afzonderlijk genomen en in samenhang gelezen met de artikelen 12, 23 en 160 van de Grondwet, het algemeen beginsel van de rechtszekerheid en het algemeen beginsel van het verbod van terugwerkende kracht ? »

Die zaak is ingeschreven onder nummer 2217 van de rol van het Hof.

II. De feiten en de rechtspleging in de bodemgeschillen

De verzoekers voor de Raad van State zijn militaire geneesheren die een aanvraag hebben ingediend tot toekenning van een tijdelijke ambtsontheffing wegens loopbaanonderbreking - tijdelijke maatregel - (afgekort TALO-(T)). De Minister van Landsverdediging heeft die aanvragen verworpen om reden dat militaire geneesheren van de regeling van tijdelijke ambtsontheffing zijn uitgesloten ingevolge artikel 20, § 1, van het koninklijk besluit van 24 juli 1997 (III) tot instelling van de vrijwillige arbeidsregeling van de vierdagenweek en de regeling van de halftijdse vervroegde uitstap voor sommige militairen en tot wijziging van het statuut van de militairen met het oog op de instelling van de tijdelijke ambtsontheffing wegens loopbaanonderbreking, met toepassing van artikel 3, § 1, 1°, van de wet van 26 juli 1996 strekkende tot realisatie van de budgettaire voorwaarden tot deelname van België aan de Europese Economische en Monetaire Unie.

De vorderingen tot schorsing van de ministeriële beslissingen en van het voormelde koninklijk besluit, die sommige verzoekers bij de Raad van State hadden ingesteld, werden verworpen.

In zijn arrest nr. 52/99 van 26 mei 1999 vernietigt het Arbitragehof artikel 10, 1°, van de wet van 12 december 1997, in zoverre het artikel 20, § 1, eerste lid - wat betreft de woorden « met uitzondering van de officier-geneesheer, de officier-apotheker, de officier-tandarts en de officier-dierenarts » en het 3° - en tweede lid, artikel 21, § 2, tweede lid, en artikel 27, § 4, vierde lid, van het koninklijk besluit van 24 juli 1997 bekrachtigt.

Naast de verschillende procedures die zij bij de Raad van State aanspannen, vragen sommige verzoekers alsdan aan de Minister van Landsverdediging om zijn oorspronkelijke weigering in te trekken - wat hij doet - en om hun de door hen aangevraagde tijdelijke ambtsontheffing toe te kennen. Die aanvragen worden opnieuw verworpen - meer bepaald wegens de eisen op het vlak van de personeelsformatie - en tegen die weigeringen worden beroepen tot vernietiging aangetekend (die worden samengevoegd met de inmiddels wegens gebrek aan belang of aan moeilijk te herstellen ernstig nadeel verworpen vorderingen tot schorsing); die beroepen tot vernietiging hebben tot de voorliggende prejudiciële vragen aanleiding gegeven.

In zijn arrest nr. 87.282 van 16 mei 2000 vernietigt de Raad van State de woorden « met uitzondering van de officier-geneesheer, de officier-apotheker, de officier-tandarts en de officier-dierenarts » in artikel 20, § 1, eerste lid, van het voormelde koninklijk besluit van 24 juli 1997.

Op 29 juni 2000 wordt in het *Belgisch Staatsblad* een wet van 25 mei 2000 tot instelling van de vrijwillige arbeidsregeling van de vierdagenweek en de regeling van de halftijdse vervroegde uitstap voor sommige militairen en tot wijziging van het statuut van de militairen met het oog op de instelling van de tijdelijke ambtsontheffing wegens loopbaanonderbreking bekendgemaakt.

Artikel 20, § 1, van die wet bepaalt, net zoals het voormelde koninklijk besluit : « De bepalingen van dit hoofdstuk zijn van toepassing op de beroeps- of aanvullingsofficier, met uitzondering van de officier-geneesheer, de officier-apotheker, de officier-tandarts en de officier-dierenarts, evenals op de beroeps- of aanvullingsonderofficier, die voldoet aan volgende voorwaarden [...] ».

Artikel 41 van de wet heft het voormelde koninklijk besluit op en artikel 43 bepaalt dat de wet in werking treedt met ingang van 20 augustus 1997.

De verzoekers voor de Raad van State in de zaken nrs. 2172, 2173 en 2178 voeren aan dat de wet van 25 mei 2000 hun op discriminerende wijze de beroepen ontzegt die voor hen bij de Raad van State openstaan, en zij vragen aan de Raad van State dat aan het Hof de eerste hierboven aangehaalde vraag wordt gesteld, alsmede de tweede, in de veronderstelling dat de bepalingen van de wet van 25 mei 2000 (waarvan zij de vernietiging bij het Hof vorderen) nog zouden bestaan op het ogenblik van de sluiting van de debatten voor de Raad van State. De Raad van State heeft hun vordering ingewilligd.

In de zaak nr. 2195 werd de vraag gesteld nadat de Raad van State had opgemerkt dat de wet van 25 mei 2000 belette dat de verzoeker het voordeel van een TALO-(T) werd toegekend en dat hij bij het beroep geen belang meer had en nadat de verzoeker de grondwettigheid van die wet had betwist en had verzocht het Arbitragehof een vraag te stellen.

In de zaak nr. 2217 stelt de Raad van State vast dat de wet van 25 mei 2000 de verzoeker verhindert het voordeel van een TALO-(T) te krijgen.

III. *De rechtspleging voor het Hof*

Bij beschikkingen van 10 en 15 mei, 7 juni en 5 juli 2001 heeft de voorzitter in functie de rechters van de respectieve zetels aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om in die zaken artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Bij beschikkingen van 15 mei, 13 juni en 13 juli 2001 heeft het Hof de zaken samengevoegd.

Bij beschikkingen van 22 mei en 26 september 2001 heeft het Hof de zetel aangevuld respectievelijk met de rechters J.-P. Moerman en E. Derycke.

Bij beschikking van 24 juli 2001 heeft de voorzitter in functie de termijn voor het indienen van een memorie verlengd tot 15 september 2001.

Van de verwijzingsbeslissingen is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 24 juli 2001 ter post aangetekende brieven; bij dezelfde brieven is kennisgegeven van de beschikking van dezelfde dag.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 31 juli 2001.

Memories zijn ingediend door :

- P. Dufrane, C. Derese, P. de Poortere en T. Closson, die allen woonplaats hebben gekozen te 1000 Brussel, Keverslaan 11, bij op 12 september 2001 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 14 september 2001 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 1 oktober 2001 ter post aangetekende brieven.

P. Dufrane, C. Derese, P. de Poortere en T. Closson hebben een memorie van antwoord ingediend bij op 29 oktober 2001 ter post aangetekende brief.

Bij beschikkingen van 30 oktober 2001 en 30 april 2002 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot respectievelijk 10 mei 2002 en 10 november 2002.

Bij beschikking van 26 maart 2002 heeft het Hof de zaken in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 17 april 2002.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun raadslieden bij op 28 maart 2002 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 17 april 2002 :

- is verschenen : luitenant V. De Saedeler, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers L. François en L. Lavrysen verslag uitgebracht;
- is de voornoemde partij gehoord;

- zijn de zaken in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

A.1.1. Onder verwijzing naar de uiteenzetting in de memorie die in de zaak nr. 1976 werd ingediend, brengen de verzoekers voor de Raad van State de feiten van de zaak in herinnering en stellen zij dat de in het geding zijnde bepalingen inhoudelijk identiek zijn met die van het inmiddels opgeheven koninklijk besluit van 24 juli 1997.

Zij zijn van oordeel dat deze zaken zouden moeten worden samengevoegd met de zaken nrs. 2094 en volgende, waarin tegen dezelfde bepalingen een beroep tot vernietiging werd ingesteld. In dat opzicht voeren zij aan dat de uitvoering van de onderzoeksmaatregelen, waarom de verzoekers in de zaak nr. 2096 hebben verzocht en welk verzoek in deze zaak wordt herhaald, het Hof in staat zal stellen na te gaan of er werkelijk sprake is van een dwingende en uitzonderlijke noodzaak om de voor de Raad van State hangende procedures (retroactief) te omzeilen en om de verzoekers het voordeel van het arrest nr. 52/99 te ontzeggen, in zoverre het Hof daarin - meer bepaald - het algemeen uitsluitingsbeding van de leden van de Medische Dienst heeft vernietigd. Zij voegen daaraan toe dat de Ministerraad in de zaak nr. 2096 te hunnen opzichte een exceptie heeft opgeworpen. Het is duidelijk dat de voorliggende prejudiciële vragen het onderzoek van de exceptie nutteloos maken, aangezien de Raad van State ondertussen als gevolg van de totstandkoming van de retroactieve wet van 25 mei 2000 heeft aanvaard dat het belang van de verzoekers klaarblijkelijk niet onwettig kan zijn.

In hun memorie van antwoord herhalen zij het verzoek tot samenvoeging op grond van de omstandigheid dat de memorie van de Ministerraad zelf verwijst naar de memorie die in de zaken nrs. 2094 en volgende werd ingediend.

A.1.2. Na de feiten van de zaak in herinnering te hebben gebracht, stelt de Ministerraad dat op basis van de gelijktijdige lezing van artikel 20, § 2, van het koninklijk besluit van 24 juli 1997 en van artikel 20, § 2, van de wet van 25 mei 2000 en van de artikelen 15*bis*, § 1, van de wet van 1 maart 1958 betreffende het statuut van de beroepsofficieren en 17*bis*, § 1, van de wet van 27 december 1961 betreffende het statuut van de onderofficieren kan worden besloten dat de Minister van Landsverdediging een aanvraag om loopbaanonderbreking, tijdelijke maatregel, kan verwerpen indien hij meent dat die aanvraag in strijd is met het belang van de dienst. Immers, het zou geheel onlogisch en in strijd met het algemeen belang zijn dat de Minister verplicht is militairen te laten vertrekken van wie het vertrek de aan de krijgsmacht toevertrouwde opdrachten in het gedrang zou kunnen brengen of de goede werking ervan zou kunnen schaden. De Raad van State heeft herhaaldelijk dat standpunt bevestigd en heeft beslist dat artikel 15*bis*, § 1, van de wet van 1 maart 1958 de Minister een discretionaire beoordelingsbevoegdheid laat en dat een TALO-(T) geen absoluut recht is.

Ten aanzien van de eerste prejudiciële vraag in de zaken nrs. 2172, 2173 en 2178 en van de prejudiciële vragen in de zaken nrs. 2195 en 2217

A.2.1. In de eerste plaats verwijzen de verzoekers voor de Raad van State naar de toelichting bij het eerste en het tweede middel in de zaak nr. 2096 (die volgens hen in die mate samenhangend is dat de samenvoeging van de zaken verantwoord is). Zij stellen dat de in het koninklijk besluit van 24 juli 1997 verhoopde doelstelling om 500 officieren te doen afvloeien zonder enig onderscheid voor alle officieren gold en dat de in het geding zijnde retroactiviteit uitzonderlijk is. Zij zijn van oordeel dat de aangelegenheid nooit dringend is geweest zodanig dat « de opheffing van de algemene uitsluiting van de uitsluiting » zelfs door de Minister in een nota van 12 februari 1998 in overweging werd genomen en op 25 augustus 1999 door het onderhandelingscomité werd bekrachtigd. Beslissingen tot toekenning van tijdelijke ambtsontheffing wegens loopbaanonderbreking werden trouwens genomen. Wat het onderzoek naar de grondwettigheid van artikel 43 van de wet van 25 mei

2000 betreft, bestrijden de partijen het feit dat aan de ongunstige clausules in het nadeel van de militairen, en van de officieren-geneesheren in het bijzonder, terugwerkende kracht wordt verleend. De prejudiciële vragen slaan enkel op ongunstige elementen inzake het afvloeiingsstatuut.

A.2.2. De verzoekers voor de Raad van State betogen dat de in het geding zijnde prejudiciële vragen, in tegenstelling tot het verzoek tot vernietiging in de zaak nr. 2096, het onderzoek van de artikelen 12 en 23 van de Grondwet inhouden en stellen, in dat opzicht, de ruime machtiging die in de in het geding zijnde bepalingen aan de Koning wordt verleend, vast.

A.2.3. De Ministerraad verantwoordt het verschil in behandeling dat erin bestaat dat de geneesheren (en andere officieren) het voordeel van de TALO-(T) wordt ontzegd, door te verwijzen naar de toelichting in het verslag aan de Koning voorafgaand aan het koninklijk besluit van 24 juli 1997 (dat ondertussen bij de wet van 12 december 1997 werd bekrachtigd en bij de wet van 25 mei 2000 werd geconsolideerd) : immers, zij behoren tot een categorie van het militair personeel waarvoor, op het ogenblik van de totstandkoming van de regeling inzake de TALO-(T) in 1997, geen overschot bestond. Met andere woorden : het vertrek van geneesheren ten gevolge van een TALO-(T), dat eventueel met een langdurige afwezigheid uit de krijgsmacht en in voorkomend geval met een definitief vertrek gepaard gaat, werd geacht onverzoenbaar te zijn met de operationaliteit van de krijgsmacht en bijgevolg met het algemeen belang. Zodra de Medische Dienst geherstructureerd was, kon de Koning de uitsluiting van sommige categorieën van geneesheren opheffen indien Hij vaststelt dat « de specialiteit niet meer beantwoordt aan de noden van de geherstructureerde Medische Dienst ». Het aldus door de Koning en de wetgever beoogde doel is zeker wettig. Er bestaat zeker een redelijk verband tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

A.2.4. Volgens de verzoekers voor de Raad van State is het door de Ministerraad aangehaalde argument van het structurele tekort ongegrond, omdat de wet van 25 mei 2000 enkel de geneesheren van het voordeel van de in het geding zijnde maatregel uitsluit.

A.2.5. De Ministerraad begrijpt niet in welk opzicht de artikelen 12, 23 en 160 van de Grondwet geschonden zouden zijn.

A.2.6. De verzoekers voor de Raad van State repliceren dat de grondwettelijke bepalingen tot waarborg van de individuele vrijheid en het recht om - tijdelijk - van werk te veranderen inzake de ambtsontheffing van toepassing zijn en dat de grondwettelijke bepalingen die voorzien in het bestaan van de Raad van State, van toepassing zijn wanneer het verloop van de procedures voor dat rechtscollege wordt verstoord.

A.2.7. Ten aanzien van de eventuele schending van het beginsel van de rechtszekerheid en van het beginsel van de niet-retroactiviteit door artikel 43 van de wet van 25 mei 2000 stelt de Ministerraad dat de wetgever, door zich te voegen naar het arrest nr. 52/99, bepalingen waarvan de militairen de draagwijdte kenden, heeft geconsolideerd.

Het bestaan van een beroep voor de Raad van State belet de wetgever niet om de vastgestelde onregelmatigheden terstond recht te zetten en de door hem aangenomen normen kunnen worden getoetst. Te dezen heeft de wet van 25 mei 2000 niet tot doel welk rechtscollege dan ook te beletten zich uit te spreken over een rechtsvraag, doch de rechtszekerheid te verzekeren, de desorganisatie van de krijgsmacht te voorkomen, een verhoging van de personeelsbezetting te voorkomen, te verhinderen dat de begroting in het gedrang komt door de terugkeer van de militairen die de in het koninklijk besluit van 24 juli 1997 bedoelde maatregelen genieten, en voor de krachtens dat koninklijk besluit genomen beslissingen een wettelijke basis te creëren die voor het Rekenhof aanvaardbaar is.

A.2.8. De verzoekers voor de Raad van State repliceren dat de situatie van de « rechthebbenden » kon worden geconsolideerd zonder de procedure voor de Raad van State te omzeilen. Wat het Rekenhof betreft, is de situatie van de rechthebbenden van een afvloeiingsmaatregel ten aanzien van het Rekenhof wezenlijk verschillend van de situatie van de verzoekers - niet-rechthebbenden - ten aanzien van datzelfde Rekenhof.

Zij voegen daaraan toe dat de in het geding zijnde maatregelen ertoe strekken een uitstap van de verzoekers te beletten; hieruit volgt dat de argumenten betreffende een desorganisatie van de dienst, een stijging van de personeelsbezetting en een budgettaire weerslag in geval van terugkeer, te hunnen opzichte duidelijk allesbehalve ter zake dienend zijn. Integendeel, ingevolge de arresten nrs. 52/99 en 68/99 mochten de verzoekers meer dan ooit hopen op de (retroactieve, en met het chronologische criterium overeenstemmende) toekenning

van een afvloeiing. Met andere woorden : die verzoekers werden nooit bedreigd door een terugkeer naar het leger en door een ongunstige controle door het Rekenhof, maar zij wensen integendeel - net zoals hun collega's - niets liever dan een afvloeiing. De in het geding zijnde bepalingen raken dus niet op ongunstige wijze de rechthebbenden van een afvloeiingsmaatregel en de gevorderde verklaring van ongrondwettigheid zou de rechthebbenden van een afvloeiing niet kunnen benadelen.

A.2.9. Wat de prejudiciële vraag in de zaak nr. 2195 betreft, begrijpt de Ministerraad niet in welk opzicht artikel 142 van de Grondwet - het enige verschil met de eerste vragen in de zaken nrs. 2172, 2173 en 2178 schuilt in de vermelding van dat artikel - geschonden zou zijn. De Ministerraad merkt op dat een beroep tot vernietiging en prejudiciële vragen betreffende de in het geding zijnde bepalingen bij het Hof aanhangig werden gemaakt en verwijst voor het overige naar het antwoord op die eerste vragen.

A.2.10. De verzoekers voor de Raad van State repliceren dat de retroactieve werking van de in het geding zijnde bepalingen het arrest nr. 52/99 van het Hof onwerkzaam maakt; aangezien het Hof aldus buiten spel wordt gezet, is het verantwoord zich te beroepen op artikel 142 van de Grondwet.

A.2.11. Wat de prejudiciële vraag in de zaak nr. 2217 betreft, verwijst de Ministerraad naar de analyse betreffende de vraag in de zaak nr. 2195 die haar omvat, en de verzoekers voor de Raad van State doen dat evenzo.

Ten aanzien van de tweede prejudiciële vraag in de zaken nrs. 2172, 2173 en 2178

A.3.1. De uiteenzetting van de feiten in de memorie die de verzoekers voor de Raad van State hebben ingediend in de zaak nr. 2096, toont volgens hen aan hoezeer de uitoefening van een discretionaire bevoegdheid in een statutaire aangelegenheid die nochtans onder de uitsluitende bevoegdheid van de wetgever valt, voor kritiek vatbaar is.

A.3.2. Volgens de verzoekers voor de Raad van State zijn de zeer precieze bewoordingen van de tweede prejudiciële vraag op zich voldoende om te besluiten tot de ongrondwettigheid van de onderzochte bepalingen. Er bestaat geen enkele verantwoording voor het feit dat alle officieren-aanvragers (geneesheren, piloten en anderen) die men trouwens dwingt « vrijwillig » hun ontslag in te dienen en die trouwens het recht hebben hun ontslag te krijgen, vermits ze indertijd al voldeden aan de door de Minister opgelegde onwettige rendementsvoorwaarden, van het voordeel van de toekenning van de TALO-(T) worden uitgesloten - en wel naar gelang van de door de Minister vastgelegde criteria. In de zin van de lering van de arresten nrs. 81/95, 23/96 en 34/96 dienen de in het geding zijnde bepalingen te worden afgekeurd, in zoverre zij de Minister een discretionaire bevoegdheid verlenen tot weigering van de aanvragen om afvloeiing, wat strijdig is met de artikelen 10, 11, 12, 23 en 182 van de Grondwet, gelezen in samenhang. De weigeringsmaatregelen die ingevolge die bepalingen kunnen worden genomen, zijn des te minder aanvaardbaar daar de betrokkenen een recht op de toekenning van elke andere vorm van afvloeiing kunnen doen gelden.

A.3.3. De Ministerraad verantwoordt de in de artikelen 20, § 2, en 27 van de wet van 25 mei 2000 aan de Minister van Landsverdediging toegekende discretionaire beoordelingsbevoegdheid aan de hand van de specifieke aard van het leger en van zijn bijzondere opdracht, die zowel door het Hof als door de Raad van State worden aanvaard. De Ministerraad stelt dat de toekenning van een TALO-(T) de militair het recht verleent om gedurende 9 jaar en, in bepaalde gevallen, definitief niet in de krijgsmacht aanwezig te zijn; de Ministerraad voert aan dat het feit dat de Minister van Landsverdediging ter zake geen enkele beoordelingsruimte zou hebben en elke militair die voldoet aan de in artikel 20, § 1, vastgelegde voorwaarden, een TALO-(T) zou moeten toekennen, waardoor de betrokkene gedurende lange tijd en soms zelfs definitief afwezig is, klaarblijkelijk in strijd zou zijn met het belang van de dienst, de operationaliteit van de krijgsmacht en bijgevolg met het algemeen belang.

De bewering van de verzoekers voor de Raad van State dat het andere officieren « vrijstaat ontslag te nemen » faalt in rechte, want het is voldoende vast te stellen dat de Koning of de overheid die Hij aanwijst, krachtens dat artikel steeds de ontslagaanvraag op de door de militair gewenste datum kan weigeren indien geoordeeld wordt dat die aanvraag strijdig is met het belang van de dienst. Enkel in het geval van artikel 21, § 4, tweede lid, van de wet van 1 maart 1958 verkrijgt de betrokken militair een absoluut recht op een ontslag maar, in dat geval, niet op de gewenste datum, maar wel « in zoverre hij zijn ontslagaanvraag niet formeel heeft ingetrokken, [...] ten laatste vijf jaar na de beslissing tot weigering van de voornoemde ontslagaanvraag ».

A.3.4. De Ministerraad betwist ook het absolute karakter van het aan sommige militairen verleende recht op vrijwillige beschikbaarheid. Onder verwijzing naar de artikelen 3, § 1, eerste lid, en 16 van de wet van 25 mei 2000 voert de Ministerraad aan dat zodra de personeelsomvang zich op 5.000 officieren in werkelijke dienst had gestabiliseerd, de Minister de beschikbaarheidsaanvragen moest weigeren. Het in het geding zijnde verschil in behandeling tussen de militairen die een beschikbaarheid aanvragen, en de militairen die een TALO-(T) aanvragen, wordt ruimschoots verantwoord door het streven om binnen de opgelegde termijn het overschot aan oudere militairen weg te werken en de leeftijdsstructuur te saneren.

A.3.5. De Ministerraad betwist eveneens het absolute karakter van het aan de officieren verleende recht op een halftijdse vervroegde uitstap. Onder verwijzing naar artikel 11, eerste lid, 4°, van de wet van 25 mei 2000 voert de Ministerraad aan dat de Koning gemachtigd is om operationaliteitsredenen militairen die in een bepaalde functie dienen of tot bepaalde eenheden of organen behoren, uit te sluiten; die maatregel werd ook aangenomen om het overschot aan oudere militairen weg te werken. Bovendien kan de beslissing die de uitstap toekent, gemakkelijker worden ingetrokken dan de beslissing waarbij de TALO-(T) wordt verleend (artikelen 13, 3°, en 14, § 1, eerste lid, 1° tot 3°, en tweede lid, 2°), en gaat het enkel om een halftijdse uitstap, wat verantwoordt dat de tweede maatregel met grotere terughoudendheid wordt toegekend.

A.3.6. Ten slotte betwist de Ministerraad het absolute karakter van het recht op een vrijwillige arbeidsregeling van de vierdaagse werkweek. Onder verwijzing naar artikel 2, § 1, 4°, van de wet van 25 mei 2000 doet de Ministerraad gelden dat de Koning gemachtigd is om operationaliteitsredenen militairen die in bepaalde functies dienen of die tot bepaalde eenheden of organen behoren, uit te sluiten. Bovendien waarborgt die maatregel dat de militairen die hem genieten, voor vier vijfde van de tijd beschikbaar zijn, in tegenstelling tot de militairen die de TALO-(T)-regeling genieten. Ook hier is het verschil in behandeling ruimschoots verantwoord.

A.3.7. De Ministerraad voert aan dat de artikelen 12 en 23 van de Grondwet niet worden miskend door het feit dat de militairen geen absoluut recht op de TALO-(T) hebben, vermits het Hof heeft aanvaard dat, aangezien de opdrachten die aan het leger worden toevertrouwd bijdragen tot de verwezenlijking van doelstellingen van algemeen belang, aan degenen die voor de militaire loopbaan hebben gekozen, bepaalde verplichtingen kunnen worden opgelegd.

De Ministerraad ziet niet in in welk opzicht de artikelen 108 en 182 van de Grondwet zouden kunnen zijn geschonden, aangezien de Koning de wet heeft uitgevoerd zonder die te schorsen en in de wet de toepassingsvoorwaarden van de TALO-(T) zijn vastgelegd.

A.3.8. De verzoekers voor de Raad van State repliceren dat ook als het recht op de toekenning van een TALO-(T) niet absoluut is, dat recht niettemin militairen betreft en bijgevolg enkel kan worden geweigerd indien de wet welke die weigering toestaat, in overeenstemming is met het in de artikelen 12, 23 en 182 van de Grondwet vervatte legaliteitsbeginsel. Toch is de discretionaire bevoegdheid van de Minister uiterst ruim en de concrete voorbeelden tonen aan dat de doelstelling van een maximale personeelssterkte van 5.000 officieren niet werd bereikt, aangezien nauwe medewerkers van de Minister in augustus 2000 de door hen aangevraagde beslissing hebben verkregen hoewel die werd geweigerd aan de verzoekers, die hun aanvraag in 1997 en 1998 hadden ingediend.

Volgens hen getuigt het van een discriminatie dat de voorwaarden voor de uitoefening van het recht op de toekenning van een andere afvloeiingsmaatregel dan een TALO-(T) niet van toepassing zijn op de toekenning van een TALO-(T).

Zij beoordelen als ongegrond de argumenten betreffende de oudere militairen (aangezien de uitsluiting van de geneesheren algemeen is, betreft de algemene weigering waardoor enkel de geneesheren worden uitgesloten, eveneens de oudere geneesheren) en betreffende de intrekking van een afvloeiingsmaatregel (het feit dat een afvloeiingsmaatregel volgens de wet kan worden « ingetrokken » verantwoordt op zich niet de weigering van toekenning van die afvloeiingsmaatregel, doch, integendeel, de laatste hypothetische beletsels om een afvloeiing toe te kennen worden erdoor opgeheven).

De in het geding zijnde bepalingen

B.1. De artikelen 20, 27 en 43 van de wet van 25 mei 2000 tot instelling van de vrijwillige arbeidsregeling van de vierdagenweek en de regeling van de halftijdse vervroegde uitstap voor sommige militairen en tot wijziging van het statuut van de militairen met het oog op de instelling van de tijdelijke ambtsontheffing wegens loopbaanonderbreking luiden :

« Art. 20. § 1. De bepalingen van dit hoofdstuk zijn van toepassing op de beroeps- of aanvullingsofficier, met uitzondering van de officier-geneesheer, de officier-apotheker, de officier-tandarts en de officier-dierenarts, evenals op de beroeps- of aanvullingsonderofficier, die voldoet aan volgende voorwaarden :

1° een aanvraag daartoe indienen;

2° in werkelijke dienst is op het ogenblik dat hij zijn aanvraag indient, zonder in mobiliteit of gebezigd te zijn en zonder ter beschikking gesteld te zijn hetzij van de rijkswacht, hetzij van een openbare dienst en zonder een functie te bekleden waarvan de bezoldiging niet gedragen wordt door de begroting van het Ministerie van Landsverdediging;

3° tenminste vijftien jaar werkelijke dienst hebben volbracht als militair of kandidaat-militair van het actief kader, niet soldijtrekkende.

De Koning kan evenwel de uitsluiting bedoeld in het eerste lid [opheffen] voor bepaalde categorieën van officieren-geneesheren, -apothekers, -tandartsen en -dierenartsen die Hij bepaalt.

§ 2. De tijdelijke ambtsontheffingen wegens loopbaanonderbreking, toegestaan in de periode bedoeld in § 3, eerste lid, nemen de bepalingen in acht die gelden voor de tijdelijke ambtsontheffing wegens loopbaanonderbreking, met uitzondering evenwel van de bepalingen vastgesteld in artikel 21.

[...] »

« Art. 27. In dezelfde wet wordt een artikel *15bis* ingevoegd, luidend als volgt :

' Art. *15bis*. § 1. De officieren die het aanvragen kunnen van de Minister van Landsverdediging een onderbreking van hun loopbaan bekomen.

§ 2. Elke loopbaanonderbreking of elke verlenging wordt aangevraagd voor een duur van drie, zes, negen of twaalf maanden.

Behoudens uitzonderlijke redenen waarover de Minister van Landsverdediging oordeelt, mag de duur van alle loopbaanonderbrekingen tijdens de loopbaan van de officier een totaal van zesendertig maanden niet overschrijden.

§ 3. In geval van mobilisatie of in periode van oorlog kunnen de officieren geen loopbaanonderbreking bekomen. Hetzelfde geldt voor de officieren die zich in periode van vrede in de deelstand ' in operationele inzet ' bevinden of die op preadvies gesteld zijn met het oog op deze inzet.

De toegekende loopbaanonderbrekingen eindigen automatisch, zonder opzegging, in periode van oorlog of in geval van mobilisatie.

In periode van vrede kunnen, in geval van operationele inzet of van preadvies met het oog op deze inzet, in uitzonderlijke gevallen en voor zover de personeelsbehoefte op geen enkele andere manier kan worden ingevuld, de toegekende loopbaanonderbrekingen ingetrokken worden.

§ 4. De officier die zijn loopbaan onderbreekt mag noch zelf, noch door tussenpersonen enige betrekking, beroep of bezigheid uitoefenen, zowel in de openbare als in de privé-sector, tenzij hij daarvoor niet betaald wordt, of indien het gaat om een zelfstandige activiteit.

Daarenboven mag hij geen enkele opdracht aanvaarden, noch enige dienst verlenen in een bedrijf met winstoogmerk, zelfs wanneer hij daarvoor niet wordt betaald.

De officier behoudt evenwel het voordeel van een eventuele bijzondere afwijking toegestaan vóór het begin van de loopbaanonderbreking overeenkomstig de bepalingen van artikel 19 van de wet van 14 januari 1975 houdende het tuchtreglement van de krijgsmacht.

De betrekkingen of activiteiten bedoeld in de vorige leden kunnen in geen geval uitgeoefend worden in de sector van de produktie of van de handel in wapens, munitie en oorlogsmateriaal, bedoeld in artikel 223, § 1, *b*), van het Verdrag van 25 maart 1957 tot oprichting van de Europese Gemeenschap. ' ».

« Art. 43. Deze wet treedt in werking met ingang van 20 augustus 1997. »

B.2.1. De eerste prejudiciële vraag en, in het eerste onderdeel ervan, de tweede vraag die in de zaken nrs. 2172, 2173 en 2178 werd gesteld alsook de vraag die in de zaken nrs. 2195 en 2217 werd gesteld, slaan op het verschil in behandeling dat tussen rechtzoekenden wordt ingevoerd naargelang zij al dan niet een beroep tot vernietiging hebben ingesteld tegen bepalingen van het koninklijk besluit van 24 juli 1997 tot instelling van de vrijwillige arbeidsregeling van de vierdagenweek en de regeling van de halftijdse vervroegde uitstap voor sommige militairen en tot wijziging van het statuut van de militairen met het oog op de instelling van de tijdelijke ambtsontheffing wegens loopbaanonderbreking, die ondertussen werden opgeheven en in dezelfde bewoordingen overgenomen door wetsbepalingen; aan de eerstgenoemden zou op discriminatoire wijze de jurisdictionele waarborg die het beroep tot vernietiging bij de Raad van State vormt, worden ontzegd.

De voormelde vragen hebben eveneens betrekking op de bestaanbaarheid van de uitsluiting van bepaalde officieren van het systeem van de tijdelijke ambtsontheffing met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

B.2.2. In zijn arrest nr. 52/99 heeft het Hof artikel 10, 1^o, van de wet van 12 december 1997 vernietigd, in zoverre het artikel 20, § 1, eerste lid - wat betreft de uitzondering waarin het voorziet en wat betreft het 3^o - en tweede lid, artikel 21, § 2, tweede lid, en artikel 27, § 4, vierde lid, van het voormelde koninklijk besluit van 24 juli 1997 bekrachtigde. Die bepalingen van het koninklijk besluit zijn, met dezelfde nummering, overgenomen door de wet van 25 mei 2000 die hetzelfde onderwerp regelt als dat besluit.

Die vernietigingen werden gegrond op het feit dat het niet aan de wetgever toekwam een koninklijk besluit te bekrachtigen dat, zonder uitdrukkelijke machtiging door de bijzonderemachtenwet, op een fundamentele manier een aangelegenheid aantastte die door artikel 182 van de Grondwet uitdrukkelijk aan de wetgever was voorbehouden.

B.2.3. De wetgever kan niet worden verweten dat hij - ook met overname van de vroegere bepalingen - een aangelegenheid regelt waarin hem werd verweten niet zelf te zijn opgetreden, zij het door uitdrukkelijk de Koning te machtigen om de aangelegenheid te regelen.

Daaruit volgt dat de wetgever, door in de wetten van 25 mei 2000 de bepalingen over te nemen van het besluit van 24 juli 1997 waarvan de bekrachtiging door het arrest nr. 52/99 van het Hof werd vernietigd, geenszins het gezag van gewijsde van dit arrest schendt, maar integendeel de nodige uitvoering eraan geeft.

B.2.4. De verzoekers voor de Raad van State uiten evenwel kritiek op het feit dat die overname van vroegere verordeningsbepalingen door de wetgever, zou interfereren met procedures die voor de Raad van State hangende zijn en die juist tot doel hebben de vernietiging of de niet-toepasselijkheid van die verordeningsbepalingen te verkrijgen; inzonderheid de terugwerking van die overname tot 20 augustus 1997 - namelijk de datum van inwerkingtreding van die bepalingen - wordt bekritiseerd.

De wet van 25 mei 2000 voorziet trouwens in de uitdrukkelijke opheffing van het koninklijk besluit van 24 juli 1997, opheffing die ook uitwerking heeft met ingang van 20 augustus 1997, vanwege de eerder vermelde terugwerkende kracht.

B.2.5. In de parlementaire voorbereiding van de in het geding zijnde wet van 25 mei 2000 worden de doelstellingen van de wetgever uiteengezet, zowel met betrekking tot de aangewende techniek als tot de terugwerkende kracht.

Wat de gevolgde procedure betreft, is uiteengezet :

« In deze context, die de vraag stelt naar de grondwettelijkheid van het koninklijk besluit van 24 juli 1997 in zijn geheel, zelfs indien slechts enkele ondergeschikte bepalingen het voorwerp vormden van een vernietigingsarrest, verdient het de voorkeur om het geheel van de bepalingen die door het betwiste koninklijk besluit uitgevaardigd zijn, expliciet door de wetgever te laten bevestigen, door het stemmen van een uitdrukkelijk maar louter bevestigend ontwerp van wet.

Het is inderdaad onontbeerlijk de rechtszekerheid te verzekeren en ten volle de rechten en de rechtstoestanden te waarborgen die ontstaan zijn ten gunste van de verschillende militairen die tot nu toe gebruik gemaakt hebben van de regelingen van deeltijdse arbeid (vrijwillige arbeidsregeling van de vierdagenweek en regeling van de halftijdse vervroegde uitstap) en van loopbaanonderbreking, en toe te laten dat deze regelingen voortbestaan in het kader van de vermindering van de effectieven, inzonderheid wat betreft de officieren en onderofficieren, teneinde hun aantal terug te brengen op 5.000 officieren en 15.000 onderofficieren, en van de onmisbare gezondmaking van de leeftijdsstructuur. » (*Parl. St.*, Kamer, 1999-2000, nr. 376/1°, p. 4, en nr. 375/1°, p. 4)

Wat de terugwerkende kracht betreft, is gesteld :

« De uitzonderlijke omstandigheden die aanleiding geven tot de toepassing van een terugwerkende kracht van deze wet zijn de volgende.

Vooreerst moet ten alle prijze de complete desorganisatie van de krijgsmacht vermeden worden, die zou veroorzaakt worden door de onverwachte voltijdse terugkeer van militairen die prestaties verrichten in een deeltijdse arbeidsregeling of die genieten van een loopbaanonderbreking, gekoppeld aan een brutale stijging van het aantal militaire personeelsleden.

[...]

De essentiële bedoeling is dus zeker niet tussen te komen in hangende gedingen, maar wel degelijk de rechtszekerheid te scheppen en niet geconfronteerd te worden met een

complete desorganisatie van de krijgsmacht. Het is dit uitzonderlijke algemeen belang dat de retroactiviteit verantwoordt.

[...]

Bovendien moet de negatieve budgettaire weerslag vermeden worden die zou veroorzaakt worden door de hiervoor bedoelde terugkeer, alsook de individuele gevolgen op het sociaal en familiaal vlak van deze terugkeer.

Tenslotte moet een adequate rechtsgrond gecreëerd worden teneinde een afdoende rechtvaardiging te geven ten opzichte van het Rekenhof voor alle individuele beslissingen die genomen zijn sinds de inwerkingtreding van het koninklijk besluit van 24 juli 1997. » (*ibid.*, pp. 5 en 6)

B.2.6. Uit hetgeen voorafgaat volgt dat de wetgever, met de aanneming van de in het geding zijnde wet, de bedoeling heeft gehad, enerzijds, rechtsonzekerheid te voorkomen - inzonderheid de rechten te vrijwaren van de begunstigen van maatregelen die gegrond zijn op het besluit van 24 juli 1997, waarvan de ongrondwettigheid door het voormelde arrest van het Hof was vastgesteld - en, anderzijds, de sociale, organisatorische, budgettaire en boekhoudkundige problemen te vermijden die zouden worden veroorzaakt door het opnieuw in het geding brengen van maatregelen die vroeger op basis van dat besluit werden toegekend.

B.2.7. Indien blijkt dat de terugwerkende kracht tot gevolg heeft dat de afloop van een of meer gerechtelijke procedures in een welbepaalde zin wordt beïnvloed of dat rechtscolleges verhinderd worden zich over een welbepaalde rechtsvraag uit te spreken, vergt de aard van het in het geding zijnde beginsel dat uitzonderlijke omstandigheden een verantwoording bieden voor dat optreden van de wetgever, dat ten nadele van een categorie van burgers inbreuk maakt op de waarborgen die aan allen worden geboden.

Weliswaar hebben wetsbepalingen die de inhoud van koninklijke besluiten overnemen welke aan de beoordeling van de Raad van State zijn voorgelegd en die die besluiten op de datum van hun inwerkingtreding opheffen, tot gevolg de Raad van State te verhinderen zich ten gronde uit te spreken over de eventuele onregelmatigheid van die koninklijke besluiten. De categorie van burgers op wie die besluiten van toepassing waren, wordt op verschillende wijze behandeld wat de jurisdictionele waarborg betreft die bij artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State is toegekend. Daaruit volgt evenwel niet noodzakelijk dat de artikelen 10 en 11 van de Grondwet zouden zijn geschonden.

B.2.8. Het instellen van beroepen bij de Raad van State verhindert niet dat de onregelmatigheden waarmee de bestreden handelingen zouden kunnen zijn aangetast, zelfs vóór de uitspraak over de genoemde beroepen zouden kunnen worden verholpen.

Door de in het geding zijnde wet van 25 mei 2000 in de plaats te stellen van de overeenkomstige bepalingen van het besluit van 24 juli 1997, heeft de wetgever aan het arrest van het Hof nr. 52/99 de nodige uitvoering gegeven. Om die reden, evenals vanwege de door de wetgever nagestreefde doelstellingen die zijn geïnspireerd door motieven van algemeen belang, alsmede door de bekommernis om de begunstigen van vroegere afvloeiingsmaatregelen te beschermen, is de retroactieve vervanging verantwoord.

B.2.9. Het Hof merkt bovendien op dat de verzoekers voor de Raad van State voor het Hof tegen de in het geding zijnde wet beroepen tot vernietiging en vorderingen tot schorsing hebben ingesteld die aantonen dat, hoewel het optreden van de wetgever van die aard is dat het die partijen verhindert de eventuele onregelmatigheden van de bekrachtigde koninklijke besluiten door de Raad van State te laten censureren, dat optreden hun evenwel niet het recht ontzegt het Hof te verzoeken de ongrondwettigheid van de wet vast te stellen waarmee de wetgever de vroeger door de Koning geregelde aangelegenheid zelf heeft geregeld. De betrokkenen zijn dus niet beroofd van hun recht op een effectieve jurisdictionele bescherming.

Anderzijds, geeft die retroactieve vervanging geen aanleiding tot rechtsonzekerheid vermits zij vroegere bepalingen overneemt.

B.3. Artikel 20, § 1, van de in het geding zijnde wet, in zoverre het in het eerste en tweede lid respectievelijk de uitsluiting vastlegt van de officier-geneesheren, -apothekers, -tandartsen en -dierenartsen, alsook de mogelijkheid voor de Koning om die uitsluiting gedeeltelijk op te heffen, is een overname van artikel 20 van het koninklijk besluit van 24 juli 1997 dat hetzelfde onderwerp regelt.

In het verslag aan de Koning dat aan dat besluit voorafgaat (*Belgisch Staatsblad* van 15 augustus 1997, p. 21078), worden die bepalingen als volgt toegelicht :

« In [§] 1 worden de voorwaarden bepaald om te kunnen genieten van het systeem. Omwille van specifieke maar evidente kaderbehoeften moet evenwel opgemerkt worden dat het vertrek van het 'operationeel medisch personeel' moet vermeden worden en dat dit personeel moet uitgesloten worden van de betrokken regeling, terwijl het vertrek van het medisch personeel waarvan de specialiteit niet beantwoordt aan de noden van de geherstructureerde medische dienst bevorderd wordt. Daarom bepaalt het tweede lid dat de Koning de uitsluiting (verkondigd in het eerste lid) kan opheffen voor sommige categorieën van geneesheren, apothekers, tandartsen en dierenartsen die Hij bepaalt. »

Rekening houdend met het doel dat op die manier wordt nagestreefd – namelijk de operationaliteit van de krijgsmacht garanderen door alleen het vertrek van de categorieën van militairen met een personeeloverschot te bevorderen –, is de uitsluiting, door de wetgever, van de officier-geneesheren, -apothekers, -tandartsen en -dierenartsen van het voordeel van de TALO een verschil in behandeling dat berust op een pertinent criterium, aangezien het duidelijk was dat er voor die categorieën van officieren binnen het kader geen personeeloverschot was.

Het verschil in behandeling ten opzichte van de andere militairen is niet onevenredig aangezien het niet om een absolute uitsluiting gaat. De Koning is immers gemachtigd ze op te heffen voor die categorie van officieren waarvan het behoud niet noodzakelijk zou zijn voor de goede werking van de medische diensten van het leger. Het is aan de Koning om bij het uitoefenen van die bevoegdheid de artikelen 10 en 11 van de Grondwet na te leven, onder het toezicht van de bevoegde rechtscolleges.

B.4.1. Het tweede onderdeel van de tweede prejudiciële vraag in de zaken nrs. 2172, 2173 en 2178 lijkt te steunen op een grief die is afgeleid uit het feit dat de beroepsofficieren krachtens de artikelen 20, § 2, en 27 van de in het geding zijnde wet de toekenning van een tijdelijke ambtsontheffing wegens loopbaanonderbreking zou kunnen worden geweigerd op basis van door de Minister van Landsverdediging aangenomen criteria, ook al zouden zij voldoen aan de voorwaarden die vereist zijn opdat hun ontslagaanvraag wordt aanvaard.

B.4.2. In termen van gelijkheid gesteld, heeft de vraag betrekking op een vergelijking van situaties die niet voldoende vergelijkbaar zijn : de situatie van de officier die het leger verlaat en de situatie van de officier die, doordat hij ervan deel blijft uitmaken, aan de rechten en plichten van zijn statuut onderworpen blijft.

B.5.1. Het derde onderdeel van de tweede prejudiciële vraag in de zaken nrs. 2172, 2173 en 2178 lijkt te steunen op een grief die is afgeleid uit het feit dat de beroepsofficieren krachtens de artikelen 20, § 2, en 27 van de wet van 25 mei 2000 een ambtsontheffing wegens loopbaanonderbreking zou kunnen worden geweigerd op basis van door de Minister van Landsverdediging aangenomen criteria, ook al zouden zij gerechtigd zijn op de regelingen van vrijwillige disponibiliteit, van de halftijdse vervroegde uitstap en van de vierdaagse werkweek.

B.5.2. Tenzij men de wetgever het recht betwist te voorzien in verschillende arbeidsregelingen voor eenzelfde categorie van personen, kan men hem niet verwijten dat hij de toekenning van die verschillende regelingen niet van identieke voorwaarden afhankelijk heeft gemaakt. De verzoekers voor de Raad van State geven niet aan in welk opzicht de toekenning van de door hen gewenste regeling van dezelfde voorwaarden afhankelijk zou moeten zijn als de regeling waarmee zij haar vergelijken. Weliswaar wijzen zij erop dat de toekenning van de eerste regeling op basis van door de Minister van Landsverdediging aangenomen criteria zou kunnen worden geweigerd; de wetgever wordt evenwel niet vermoed de overheden waaraan hij een machtiging verleent, toe te staan zich niet naar de artikelen 10 en 11 van de Grondwet te voegen.

Zoals de Ministerraad opmerkt, zijn de verschillende regelingen waarmee de verzoekers voor de Raad van State de bij de betwiste bepalingen ingevoerde regeling vergelijken, bovendien zelf aan beperkingen onderworpen.

B.6. De combinatie van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet met de artikelen 12, 23, 108, 142, 160 en 182 ervan of met de algemene beginselen van rechtszekerheid of niet-retroactiviteit is niet van die aard dat zij afbreuk zou kunnen doen aan wat hiervoor is uiteengezet. Het Hof merkt in het bijzonder op dat wat betreft de bij de voormelde artikelen 12 en 23 gewaarborgde fundamentele vrijheden, de opdrachten die aan het leger worden toevertrouwd, bijdragen tot de verwezenlijking van doelstellingen van algemeen belang die veronderstellen dat de werkzaamheid ervan te allen tijde gewaarborgd is; bijgevolg kunnen bepaalde verplichtingen worden opgelegd aan diegenen die voor de militaire loopbaan hebben gekozen.

B.7. De prejudiciële vragen dienen ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

De artikelen 20, §§ 1 en 2, 27 en 43 van de wet van 25 mei 2000 « tot instelling van de vrijwillige arbeidsregeling van de vierdagenweek en de regeling van de halftijdse vervroegde uitstap voor sommige militairen en tot wijziging van het statuut van de militairen met het oog op de instelling van de tijdelijke ambtsontheffing wegens loopbaanonderbreking » schenden niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, afzonderlijk genomen of in samenhang gelezen met de artikelen 12, 23, 108, 142, 160 en 182 van de Grondwet, het beginsel van de rechtszekerheid en het beginsel van het verbod van terugwerkende kracht.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 26 juni 2002.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Melchior